

V Bruseli 24. apríla 2019
(OR. en)

7976/19

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0127(NLE)**

**EDUC 182
JEUN 46
SOC 255**

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	6465/19
Č. dok. Kom.:	9246/18 + ADD 1 - COM(2018) 271 final
Predmet:	Návrh na ODPORÚČANIE RADY týkajúce sa vysokokvalitných systémov vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve – prijatie

Výbor pre vzdelávanie preskúmal uvedený návrh odporúčania Rady, aby ho mohla Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport prijať na zasadnutí 22. – 23. mája 2019. So znením teraz súhlasia všetky delegácie.

Výbor stálych predstaviteľov sa preto vyzýva, aby znenie postúpil Rade na prijatie a na následné uverejnenie v úradnom vestníku.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa vysokokvalitných systémov vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 165,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) V rámci Európskeho piliera sociálnych práv¹ sa v jeho 11. zásade uvádza, že všetky deti majú právo na cenovo dostupné a kvalitné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve. To je v súlade s Chartou základných práv Európskej únie², v ktorej sa vzdelanie uznáva ako právo, ako aj s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa a s cieľom udržateľného rozvoja Organizácie Spojených národov č. 4.2, v rámci ktorého sa predpokladá, že všetky dievčatá a chlapci by mali mať do roku 2030 prístup ku kvalitnému rozvoju, starostlivosti a predprimárnemu vzdelávaniu v ranom detstve.

---

¹ 13129/17.

² Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391.

- (2) Európska komisia vo svojom oznámení s názvom „Posilňovanie európskej identity vzdelávaním a kultúrou“³ vytyčuje víziu európskeho vzdelávacieho priestoru, pričom uznáva úlohu vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve pri budovaní pevných základov pre vzdelávanie v škole a počas celého života. V záveroch Rady o rozvoji škôl a excelentnej výučbe⁴ a v odporúčaní Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie⁵ sa opätovne zdôraznila kľúčová úloha, ktorú môžu vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve zohrávať pri podpore vzdelávania všetkých detí, ich blaha a rozvoja.
- (3) Tvorcovia politiky aj výskumní pracovníci uznávajú, že práve v ranom veku⁶ si deti vytvárajú základ a schopnosť učiť sa počas celého života. Vzdelávanie je postupný proces; vybudovanie pevného základu v ranom veku je nevyhnutnou podmienkou pre rozvoj kompetencií na vyššej úrovni a pre úspech vo vzdelávaní a rovnako je zásadné i pre zdravie a blahobyt detí. Preto je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve potrebné považovať za základ systémov vzdelávania a odbornej prípravy a mali by byť neoddeliteľnou súčasťou kontinua vzdelávania.
- (4) Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve je prínosom pre všetky deti a najmä pre deti v znevýhodnenej situácii. Pomáha zabrániť vzniku skorých rozdielov v zručnostiach, a preto je zásadným nástrojom v boji proti nerovnostiam a vzdelanostnej chudobe. Poskytovanie vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve musí byť súčasťou integrovaného balíka politických opatrení vychádzajúceho z práv detí, a to s cieľom zlepšiť výsledky v prospech detí a nájsť východisko z medzigeneračného bludného kruhu znevýhodnenia. Zlepšenie poskytovania týchto služieb tak pomáha plniť záväzky prijaté v odporúčaní Komisie s názvom „Investovať do detí: východisko z bludného kruhu znevýhodnenia“⁷ a odporúčanie Rady z roku 2013 o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch⁸.

---

³ COM(2017) 673 final.

⁴ Ú. v. EÚ C 421, 8.12.2017, s. 2.

⁵ Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1.

⁶ Raný vek je vymedzený ako vek medzi narodením a zvyčajne vekom šiestich rokov, čo zodpovedá úrovni vzdelania ISCED 0.

⁷ Ú. v. EÚ L 59, 2.3.2013, s. 5.

⁸ Ú. v. EÚ C 378, 24.12.2013, s. 1.

- (5) Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve má mnohoraké prínosy⁹ tak pre jednotlivcov, ako aj pre spoločnosť ako celok, a to od lepšej úrovne dosiahnutého vzdelania a výsledkov na trhu práce až po menej sociálnych a vzdelávacích intervencií a súdržnejšie a inkluzívnejšie spoločnosti. Deti, ktoré absolvovali viac ako rok vzdelávania v ranom detstve, dosiahli v rámci štúdií PIRLS¹⁰ a PISA¹¹ v jazyku a matematike lepšie výsledky. Účasť na kvalitnom vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve sa takisto ukázala byť dôležitým faktorom pre predchádzanie predčasnému ukončeniu školskej dochádzky¹².
- (6) Vzdelávanie a starostlivosť od najskorších fáz zohráva kľúčovú úlohu v tom, ako sa naučiť spolunažívať v heterogénnych spoločnostiach. Tieto služby môžu posilniť sociálnu súdržnosť a začlenenie niekoľkými spôsobmi. Môžu slúžiť ako miesta stretávania rodín. Môžu prispieť k rozvoju jazykových kompetencií detí tak v jazyku, v ktorom sa poskytuje služba, ako aj v prvom jazyku¹³. Prostredníctvom sociálno-emocionálneho učenia môžu skúsenosti zo vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve umožniť deťom naučiť sa, ako byť empatické, a dozvedieť sa o svojich právach, rovnosti, tolerancii a rozmanitosti.
- (7) Návratnosť investícií v raných fázach vzdelávania je najvyššia zo všetkých štádií vzdelávania, a to najmä u detí, ktoré sú v znevýhodnenej situácii¹⁴. Výdavky na vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve predstavujú skorú investíciu do ľudského kapitálu s vysokou návratnosťou.

---

⁹ Prínosy vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a podmienky ich získania, Správa Európskej siete expertov na ekonomiku vzdelávania (EENEE).

¹⁰ Pokrok v medzinárodnej úrovni čitateľskej gramotnosti (PIRLS).

¹¹ Program pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA), OECD (2016), Vzdelávanie v kocke.

¹² Európska komisia (2014), Štúdia o účinnom využívaní vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve pri predchádzaní predčasného ukončovania školskej dochádzky.

¹³ Prvý jazyk: variant (varianty) jazyka osvojený (osvojené) v ranom detstve (približne pred druhým alebo tretím rokom života), v ktorom (ktorých) človek po prvýkrát nadobudol jazykovú schopnosť. Tento termín sa uprednostňuje pred termínom materinský jazyk, ktorý často nie je presný, pretože prvý jazyk nie je nevyhnutne len jazyk matky.

¹⁴ *Economics of Human Development and Social Mobility* (Ekonomika ľudského rozvoja a sociálnej mobility). *Annual Reviews of Economics*, 6, 689 – 733.

- (8) Dostupnosť, prístupnosť a cenová dostupnosť vysokokvalitných zariadení starostlivosti o deti sú okrem toho kľúčovými faktormi, ktoré ženám, ale aj mužom, ktorí majú opatrovateľské povinnosti, umožňujú zúčastňovať sa na trhu práce, ako sa uznalo na zasadnutí Európskej rady v Barcelone v roku 2002, v Európskom pakte pre rodovú rovnosť¹⁵ a v oznámení Komisie o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom prijatom 26. apríla 2017¹⁶. Zamestnanosť žien priamo prispieva k zlepšeniu sociálno-ekonomickej situácie domácností a k hospodárskemu rastu.
- (9) Investovanie do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve je dobrou investíciou len vtedy, ak majú služby vysokú kvalitu, sú prístupné, cenovo dostupné a inkluzívne. Preukázalo sa, že prínosy majú len vysokokvalitné služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve; služby nízkej kvality majú na deti a na spoločnosť ako celok výrazný negatívny vplyv¹⁷. Je potrebné, aby sa v rámci politických opatrení a reforiem uprednostnili kvalitatívne aspekty.
- (10) Celkovo sú výdavky členských štátov na vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve výrazne nižšie, ako na primárne vzdelávanie. Ako vyplýva zo správy hodnotiacej pokrok v súvislosti s barcelonskými cieľmi¹⁸, v rámci služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve nie je v súčasnosti k dispozícii dostatok voľných miest a dopyt prevyšuje ponuku takmer vo všetkých krajinách. Nedostatočná dostupnosť, prístupnosť a cenová dostupnosť sa ukázali byť jednou z hlavných prekážok využívania týchto služieb¹⁹.
- (11) Európsky parlament vo svojom uznesení zo 14. septembra 2017 o novom programe v oblasti zručností pre Európu²⁰ vyzýva členské štáty na zvýšenie kvality a rozšírenie prístupu k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve a na riešenie nedostatočnej infraštruktúry, ktorá by ponúkala kvalitné a dostupné zariadenia starostlivosti o deti pre všetky príjmové kategórie, ako aj zváženie poskytovania voľného prístupu rodinám žijúcim v chudobe a sociálnom vylúčení.

¹⁵ Ú. v. EÚ C 155, 25.5.2011, s. 10.

¹⁶ COM(2017) 252 final.

¹⁷ Preskúmanie výskumu o účinkoch vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve na rozvoj dieťaťa. Správa projektu CARE (2015).

¹⁸ COM(2018) 273 final.

¹⁹ OECD (2017), *Starting Strong 2017: Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care* (Silný začiatok 2017: Kľúčové ukazovatele OECD týkajúce sa vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve); Eurofound (2015), *Early childhood care: Accessibility and quality of services* (Starostlivosť v ranom detstve: Prístupnosť a kvalita služieb).

²⁰ P8_TA(2017)0360.

- (12) Služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve musia byť zamerané na dieťa; deti sa najlepšie učia v podmienkach podporujúcich ich účasť a záujem o vzdelávanie. O organizácii a výbere činností a predmetov na účely vzdelávania sa medzi osobami oprávnenými poskytovať výchovu a vzdelávanie a deťmi často diskutuje. Služby by mali ponúkať bezpečné, podporujúce a starostlivé prostredie a poskytovať sociálny, kultúrny a fyzický priestor s radom možností pre deti na rozvíjanie ich potenciálu. Poskytovanie vzdelávania a starostlivosti je najlepšie navrhnuté vtedy, keď vychádza zo základného predpokladu, podľa ktorého sú tieto dve činnosti neoddeliteľné. Malo by sa pritom vychádzať z toho, že detstvo je hodnotou samo osebe a že deti by mali byť nielen pripravované na školu a dospelosť, ale tiež by sa mali už v ranom veku podporovať a oceňovať.
- (13) V kontexte, ktorý je vymedzený celoštátnymi, regionálnymi alebo miestnymi predpismi, by rodiny mali byť zapojené do všetkých aspektov vzdelávania a starostlivosti o svoje deti. Rodina je prvým a najdôležitejším miestom pre rast a rozvoj detí, pričom za blaho, zdravie a rozvoj každého dieťaťa sú zodpovední rodičia a opatrovatelia. Služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve sú ideálnou príležitosťou na vytvorenie integrovaného prístupu, keďže vedú k prvému osobnému kontaktu s rodičmi. Rodičom, ktorí sa stretávajú s problémami, by sa mohli ponúknuť individuálne poradenské služby počas domácich návštev. Na to, aby boli rodičia skutočne zapojení, by sa služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve mali navrhovať v spolupráci s rodinami a mali by byť založené na dôvere a vzájomnom rešpekte²¹.
- (14) Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve môže byť účinným nástrojom na dosiahnutie spravodlivosti vo vzdelávaní detí v znevýhodnenej situácii, v akej sú napríklad deti z niektorých skupín migrantov alebo minoritných skupín (napríklad Rómov) a deti utečencov, deti so špeciálnymi potrebami vrátane zdravotného postihnutia, deti v alternatívnej starostlivosti a deti ulice, deti väznených rodičov, ako aj deti z domácností, ktoré sú vystavené vysokému riziku chudoby a sociálneho vylúčenia, ako napríklad rodiny s osamelým rodičom alebo početné rodiny. Deti utečencov potrebujú vzhľadom na svoju zraniteľnú situáciu zvýšenú podporu. Chudoba, fyzické a emocionálne príčiny stresu, traumy a chýbajúce jazykové zručnosti môžu brániť ich vyhliadkam na vzdelávanie a úspešnej integrácii do novej spoločnosti v budúcnosti. Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve môže pomôcť tieto rizikové faktory zmierniť.

---

²¹ Politický dokument siete *Children in Europe* (Deti v Európe) (2008), *Young children and their services: developing a European approach* (Malé deti a služby pre ne: vypracovanie európskeho prístupu).

- (15) Poskytovanie inkluzívneho vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve môže prispieť k splneniu záväzkov, ktoré členské štáty prijali v Dohovoroch OSN o právach dieťaťa a o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorých signatármi sú všetky členské štáty.
- (16) Návrh kľúčových zásad rámca kvality zverejnený v roku 2014²² bol prvým vyhlásením európskych odborníkov z 25 krajín o kvalite vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Vyhlásenia vychádzajú z piatich rozmerov: prístup, pracovníci, učebný plán, monitorovanie a hodnotenie a správa a financovanie. Celkovo sa prijalo desať vyhlásení o posilnení kvality poskytovania vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Tento dokument v mnohých krajinách rozširovali miestne zainteresované strany zapojené do presadzovania politiky, do výskumu a iniciatív odbornej prípravy. V týchto krajinách pôsobil návrh rámca ako silný katalyzátor zmeny, a to tak, že prispel k politickým konzultačným procesom, ktorými sa podporili existujúce reformné cesty.
- (17) Na zabezpečenie vysokokvalitných služieb je dôležitých všetkých päť rozmerov rámca kvality. Konkrétne, na životy detí má dlhotrvajúci vplyv práca odborníkov v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. V mnohých krajinách sa však toto povolanie drží skôr v úzadí a má pomerne nízke postavenie²³.
- (18) Na to, aby pracovníci v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve mohli plniť svoju odbornú úlohu pri podpore detí a ich rodín je potrebné, aby títo pracovníci mali komplexné znalosti, zručnosti a kompetencie, úplne rozumeli vývoju dieťaťa a mali znalosti o pedagogike zameranej na rané detstvo. Profesionalizácia pracovníkov je kľúčová, keďže vyššia úroveň prípravy pozitívne koreluje s lepšou kvalitou služby, vyššou kvalitou interakcií medzi pracovníkmi a deťmi, a tým aj s lepšími výsledkami z hľadiska rozvoja detí²⁴.

---

²² Návrh kľúčových zásad rámca kvality pre vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve (2014), správa pracovnej skupiny pre vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve pod záštitou Európskej komisie.

²³ Eurofound (2015), *Early childhood care: working conditions, training and quality of services – A systematic review* (Starostlivosť v ranom detstve: pracovné podmienky, odborná príprava a kvalita služieb – systémové preskúmanie).

²⁴ Európska komisia (2011), CoRe: Požiadavky na kompetencie vo vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve.

- (19) Mnohí poskytovatelia služieb spolupracujú s asistentmi, ktorých hlavnou úlohou je podporovať osoby oprávnené poskytovať výchovu a vzdelávanie, pracujúcimi priamo s deťmi a rodinami. Zvyčajne majú nižšiu kvalifikáciu než osoby oprávnené poskytovať výchovu a vzdelávanie, pričom na to, aby sa niekto stal asistentom, nie je v mnohých krajinách stanovená žiadna kvalifikačná požiadavka. Preto je potrebná profesionalizácia pracovníkov vrátane asistentov²⁵. Neoddeliteľnou súčasťou zvyšovania kompetencií asistentov je ďalší profesijný rozvoj.
- (20) Rámec kvality alebo rovnocenný dokument môže byť účinným prvkom dobrého riadenia v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Podľa názoru odborníkov a nedávneho preskúmania politiky²⁶ majú krajiny, ktoré vypracúvajú a implementujú rámce kvality, komplexnejšie a konzistentnejšie prístupy k reformám. Je dôležité, aby boli príslušné zainteresované strany a odborní pracovníci zapojení do navrhovania rámca kvality a aby zaň cítili zodpovednosť.
- (21) Členské štáty stanovili referenčné hodnoty a ciele súvisiace s účasťou detí na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve. V roku 2002 Európska rada v Barcelone stanovila ciele²⁷, aby sa do roku 2010 zabezpečilo poskytovanie formálnej starostlivosti najmenej pre 90 % detí v Únii, ktoré sú vo veku od troch rokov do veku povinnej školskej dochádzky, a aby k tejto starostlivosti malo prístup najmenej 33 % detí vo veku do troch rokov. Tieto ciele sa opätovne potvrdili v Európskom pakte pre rodovú rovnosť na obdobie rokov 2011 – 2020. Analýza pokroku dosiahnutého pri plnení týchto referenčných hodnôt sa podrobne opisuje v správe Komisie o barcelonských cieľoch²⁸. V strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave²⁹ sa stanovuje referenčná hodnota na úrovni 95 % pre účasť detí vo veku od štyroch rokov do začiatku primárneho vzdelávania.

---

²⁵ *Professionalisation of Childcare Assistants in Early Childhood Education and Care (ECEC): Pathways towards Qualification, NESET II report (2016)* (Profesionalizácia asistentov v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (VSRD): cesty ku kvalifikácii, správa NESET II (2016)).

²⁶ *The current state of national ECEC quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing ECEC quality in EU Member States, NESET II Report 4/2017* (Súčasný stav vnútroštátnych rámcov kvality VSRD alebo rovnocenných strategických politických dokumentov, ktorými sa riadi kvalita VSRD v členských štátoch EÚ, správa NESET II 4/2017).

²⁷ SN 100/1/02 REV 1.

²⁸ COM(2018) 273 final.

²⁹ Ú. v. EÚ C 417, 15.12.2015, s. 25.

- (22) Členské štáty dosiahli v zlepšovaní dostupnosti služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve v posledných rokoch celkovo dobrý pokrok. Referenčná hodnota programu Vzdelávanie a odborná príprava 2020 a barcelonský cieľ zameraný na deti vo veku do 3 rokov sa dosiahli. Barcelonský cieľ pre deti od 3 rokov do veku povinnej školskej dochádzky sa ešte nedosiahol, a to aj napriek pokroku dosiahnutému od roku 2011. V roku 2016 sa na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve zúčastnilo 86,3 % detí v tejto vekovej skupine. Za týmito priemernými hodnotami sa však skrývajú výrazné rozdiely medzi členskými štátmi, regiónmi a sociálnymi skupinami³⁰. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby mali všetky deti prístup k vysokokvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve tak skoro, ako to rodičia budú požadovať. Potrebné sú najmä konkrétne opatrenia na zabezpečenie lepšieho prístupu detí v znevýhodnenej situácii³¹.
- (23) Cieľom tohto odporúčania je dospieť k spoločnému chápaniu toho, čo znamená kvalita v systéme vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Stanovujú sa v ňom možné opatrenia, ktoré majú vlády zvážiť s prihliadnutím na ich špecifické okolnosti. Toto odporúčanie sa vzťahuje aj na rodičov, inštitúcie a organizácie vrátane sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti, ako aj na výskumných pracovníkov, ktorí sa usilujú o zlepšenie sektora.
- (24) Vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve v zmysle tohto odporúčania³² by sa mali chápať tak, že odkazujú na akýkoľvek regulovaný mechanizmus, ktorým sa poskytuje vzdelávanie a starostlivosť pre deti od narodenia až do veku povinnej školskej dochádzky, a to bez ohľadu na prostredie, financovanie, otváracie hodiny alebo obsah programu, a ktorý zahŕňa zariadenia starostlivosti o deti a jasle/škôlky rodinného typu, súkromné a verejne financované poskytovanie služieb, ako aj poskytovanie predškolského a predprimárneho vzdelávania a starostlivosti.
- (25) V tomto odporúčaní sa plne rešpektujú zásady subsidiarity a proporcionality,

---

³⁰ COM(2018) 273 final.

³¹ Európska komisia (2017), Monitor vzdelávania a odbornej prípravy.

³² ISCED 0.1 a ISCED 0.2.

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

v súlade s vnútroštátnymi a európskymi právnymi predpismi, dostupnými zdrojmi a vnútroštátnymi okolnosťami, a v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami:

1. zlepšili prístup k vysokokvalitným systémom vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve v súlade s vyhláseniami uvedenými v „Rámci kvality pre vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve“ uvedenými v prílohe k tomuto odporúčaniu a v súlade s 11. zásadou Európskeho piliera sociálnych práv;
2. pracovali na tom, aby boli služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve prístupné, cenovo dostupné a inkluzívne. Mohlo by sa zväziť:
  - a) podporovanie rozvoja dieťa konzistentným spôsobom, ktoré by sa začalo čo najskôr prostredníctvom využívania služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve;
  - (b) analyzovanie ponuky a dopytu zo strany rodín s cieľom lepšie prispôbiť ponuku služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve ich potrebám pri súčasnom rešpektovaní rozhodnutia rodičov;
  - (c) analyzovanie a odstraňovanie prekážok, s ktorými by sa rodiny mohli stretnúť pri prístupe k službám vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a ich využívaní, ako napríklad náklady, prekážky súvisiace s chudobou, zemepisná poloha, nepružné otváracie hodiny, prekážky týkajúce sa neprimeraného poskytovania služieb deťom so špeciálnymi potrebami, kultúrne a jazykové prekážky, diskriminácia, ako aj nedostatok informácií;
  - (d) nadviazanie kontaktu a spolupráce s rodinami, a najmä s rodinami, ktoré sa nachádzajú v zraniteľnej alebo znevýhodnenej situácii, s cieľom informovať ich o možnostiach a prínosoch účasti na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve a prípadne o dostupnej podpore, vybudovať dôveru v tieto služby a povzbudzovať k účasti od raného veku;

- (e) zabezpečenie toho, aby všetky rodiny, ktoré chcú využívať služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, mali prístup k cenovo dostupnému vysokokvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve, a to v ideálnom prípade usilovaním sa na vhodnej úrovni verejnej správy dosiahnuť právo na miesto v rámci vysokokvalitného vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve;
- (f) poskytovanie inkluzívnych služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve pre všetky deti vrátane detí z rôznych prostredí a detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vrátane zdravotného postihnutia, pričom je potrebné predchádzať segregácii a motivovať k ich účasti bez ohľadu na postavenie ich rodičov alebo opatrovateľov na trhu práce;
- (g) podporovanie všetkých detí, aby sa naučili jazyk, v ktorom prebieha vzdelávanie, za súčasného zohľadňovania a rešpektovania ich prvého jazyka;
- (h) posilnenie preventívnych opatrení, včasné identifikovanie ťažkostí a poskytovanie primeraných služieb deťom so špeciálnymi potrebami a ich rodinám, a to so zapojením všetkých relevantných aktérov, napríklad vzdelávacích, sociálnych alebo zdravotníckych služieb, ako aj rodičov;

3. podporovali profesionalizáciu pracovníkov v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve vrátane vedúcich pracovníkov. V závislosti od existujúcej úrovne odbornej kvalifikácie a pracovných podmienok môže úspešné úsilie zahŕňať:

- (a) zvýšenie postavenia povolania v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve vytvorením vysokých profesijných noriem, ponukou atraktívneho profesijného postavenia a kariérnych vyhliadok pre osoby oprávnené poskytovať výchovu a vzdelávanie v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, usilovaním sa o dosiahnutie lepšej rodovej vyváženosti a vytvorením možností profesionalizácie pre pracovníkov s nízkou alebo žiadnou kvalifikáciou, ako aj osobitných možností na kvalifikáciu asistentov;
- (b) zlepšenie počiatočného vzdelávania a kontinuálneho profesijného rozvoja s cieľom plne zohľadniť potreby detí z hľadiska blaha, vzdelávania a rozvoja a príslušný spoločenský vývoj, rodovú rovnosť, ako aj úplné chápanie práv dieťaťa;

- (c) poskytnutie času pracovníkom pre odborné činnosti, ako je napríklad reflexia, plánovanie, kontakt s rodičmi a spolupráca s inými odborníkmi a kolegami;
- (d) zameranie sa na to, aby boli pracovníci vybavení takými kompetenciami, ktoré im umožnia reagovať na jednotlivé potreby detí z rôznych prostredí a so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vrátane zdravotného postihnutia, a aby boli pripravení na riadenie rôznych skupín;

4. zlepšili vypracúvanie učebných plánov pre raný vek s cieľom reagovať na záujmy detí, prispievať k ich blahu a naplňovať jedinečné potreby a potenciál každého jednotlivého dieťaťa vrátane detí so špeciálnymi potrebami alebo detí, ktoré sa nachádzajú v zraniteľnej alebo v znevýhodnenej situácii. Prístupy podporujúce holistické vzdelávanie a holistický rozvoj dieťaťa by mohli zahŕňať:

- (a) zabezpečenie rovnováhy pri poskytovaní sociálno-emocionálneho a kognitívneho rozvoja, uznanie významu hry, kontaktu s prírodou, úlohy hudby, umenia a pohybovej aktivity;
- (b) podporovanie účasti, iniciatívnosti, samostatnosti, riešenia problémov a tvorivosti a podporovanie vzdelávacích predpokladov, pokiaľ ide o uvažovanie, skúmanie a spoluprácu;
- (c) podporovanie empatie, súcitu, vzájomného rešpektu a povedomia o rovnosti a rozmanitosti;
- (d) ponúkajú príležitosti na včasné vystavenie sa jazyku a učenie sa prostredníctvom hravých činností a
- (e) ak je to možné, zváženie viacjazyčných programov v ranom detstve prispôbených na mieru, v ktorých sa zohľadnia osobitné potreby dvojjazyčných alebo viacjazyčných detí;

- (f) poskytovanie usmernení pre poskytovateľov, pokiaľ ide o veku primerané používanie digitálnych nástrojov a vznikajúcich nových technológií;
  - (g) presadzovanie ďalšieho začleňovania vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve v rámci kontinua vzdelávania a podporovanie spolupráce medzi oblasťou vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a pracovníkmi základných škôl, rodičmi a poradenskými službami s cieľom hladkého prechodu detí na základnú školu;
  - (h) podporovanie vzdelávacieho prostredia, ktoré je inkluzívne, demokratické a participatívne a ktoré načúva všetkým deťom a začleňuje ich;
5. podporovali transparentné a koherentné monitorovanie a hodnotenie služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve na príslušných úrovniach s cieľom tvorby a realizácie politik. Účinné prístupy by mohli zahŕňať:
- (a) používanie nástrojov sebahodnotenia, dotazníkov a usmernení pre pozorovanie v rámci riadenia kvality na úrovni systému a služby;
  - (b) používanie vhodných metód primeraných veku, ktoré budú zamerané na podporu účasti detí, ako aj na vypočutie si ich názorov, obáv a nápadov a na zohľadnenie pohľadu detí v procese posudzovania;
  - (c) vykonávanie existujúcich nástrojov s cieľom zlepšiť inkluzívnosť poskytovania vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ako napríklad nástroj sebareflexie zameraný na učebné prostredie v oblasti inkluzívneho vzdelávania v ranom detstve vytvorený Európskou agentúrou pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania;

6. zamerali úsilie na zabezpečenie primeraného financovania a právneho rámca pre poskytovanie služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Mohlo by sa zväžiť:
- (a) zvýšenie investícií do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve so zameraním na dostupnosť, kvalitu a cenovú dostupnosť vrátane prípadného využívania možností financovania, ktoré ponúkajú európske štrukturálne a investičné fondy;
  - (b) vytváranie a udržiavanie celoštátnych alebo regionálnych rámcov kvality prispôsobených na mieru;
  - (c) podporovanie lepšej spolupráce medzi službami alebo posilnenie integrácie týchto služieb pre rodiny a deti, pričom najdôležitejšia je spolupráca so sociálnymi a zdravotníckymi službami, ako aj školami na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;
  - (d) začlenenie spoľahlivých politík v oblasti ochrany/bezpečnosti dieťaťa do systému vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve s cieľom pomôcť chrániť deti pred všetkými formami násillia;
  - (e) vyvinutie systému, ktorého cieľom je:
    - (1) silná kultúra dialógu a reflexie, podporovanie kontinuálneho procesu rozvoja a učenia sa medzi aktérmi na všetkých úrovniach;
    - (2) vysoká kvalita infraštruktúry v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a primerané zemepisné rozmiestnenie vo vzťahu k prostrediu, v ktorom deti žijú;
7. prostredníctvom existujúcich rámcov a nástrojov podávali správy o skúsenostiach a pokroku, pokiaľ ide o prístup k systémom vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a ich kvalitu.

TÝMTO VÍTA ZÁMER KOMISIE:

8. uľahčiť výmenu skúseností a osvedčených postupov medzi členskými štátmi v kontexte strategického rámca pre spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a následných schém, ako aj vo Výbore pre sociálnu ochranu;
9. podporovať spoluprácu členských štátov na základe ich dopytu organizovaním partnerského učenia a partnerského poradenstva;
10. podporovať spoluprácu so sieťou OECD pre vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve s cieľom uľahčovať šírenie výsledkov a zabrániť zdvojeniu úsilia;
11. podporovať rozvoj vysokokvalitných inkluzívnych služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve sprístupnením financovania zo strany Únie, najmä v rámci programu Erasmus+ a prípadne európskych štrukturálnych a investičných fondov vrátane iniciatívy Interreg, a to bez toho, aby tým boli dotknuté rokovania o budúcom viacročnom finančnom rámci;
12. navrhnúť aktualizovanú európsku referenčnú hodnotu alebo cieľ v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve zameraný na poskytovanie služieb, a to v súlade s revidovanou referenčnou hodnotou v rámci ET 2020 a barcelonskými cieľmi a po konzultácii s členskými štátmi. O tomto návrhu na referenčnú hodnotu spolu s ďalšími navrhovanými európskymi referenčnými hodnotami v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy by mala rokovať a rozhodnúť Rada v kontexte vypracúvania nového strategického rámca v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na obdobie po roku 2020;
13. podať Rade správu o krokoch nadväzujúcich na toto odporúčanie, a to v súlade s postupmi podávania správ v existujúcich rámcoch a nástrojoch.

V Bruseli

Za Radu

Predseda

Deti majú právo na cenovo dostupné a kvalitné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve.

Európsky pilier sociálnych práv

Učenie sa a vzdelávanie sa začínajú od narodenia, pričom v živote detí má raný vek najväčší vplyv na ich formovanie, keďže vytvára základy pre ich celoživotný rozvoj. Týmto rámcom kvality sa stanovujú kľúčové zásady a európsky prístup k vysokokvalitným systémom vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve na základe osvedčených postupov v členských štátoch EÚ a najnovšieho výskumu. Obsahuje desať vyhlásení o kvalite, ktoré sú členené podľa piatich širších oblastí kvality: prístup, pracovníci, učebný plán, monitorovanie a hodnotenie, správa a financovanie. V desiatich vyhláseniach o kvalite sa opisujú hlavné črty vysokokvalitných služieb, ktoré sa identifikovali v praxi. Rámec kvality predstavuje nástroj riadenia zameraný na poskytovanie usmernení v oblasti rozvoja a udržiavania systémov vzdelávania v ranom detstve.

Hlavným cieľom rámca je opísať systém, ktorý môže poskytovať vysokokvalitné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve pre všetky deti, a jeho rozvoj; riadi sa týmito zásadami:

- vysokokvalitné služby zohrávajú v podpore rozvoja a vzdelávania detí kľúčovú úlohu a z dlhodobého hľadiska zlepšujú ich šance na vzdelanie,
- účasť rodičov ako partnerov v rámci týchto služieb je zásadná – rodina je pre rast a vývoj detí najdôležitejším miestom, pričom rodičia (a opatrovatelia) sú zodpovední za blaho, zdravie a rozvoj každého dieťaťa,
- služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve musia byť zamerané na dieťa, musia deti aktívne zapájať a brať na vedomie ich názory.

PRÍSTUP všetkých detí ku kvalitným službám vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve prispieva k ich zdravému rozvoju a k úspechu vo vzdelávaní, pomáha znižovať sociálne nerovnosti a zmenšovať rozdiely v kompetenciách medzi deťmi z rôznych sociálno-ekonomických prostredí. Spravodlivý prístup je takisto nevyhnutný na zabezpečenie flexibility pre (opätovné) začlenenie rodičov, najmä žien, na trhu práce.

Vyhlásenia o kvalite:

1. Poskytovanie služieb, ktoré je dostupné a cenovo dostupné pre všetky rodiny a ich deti.

Univerzálny právny nárok na služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve poskytuje pevný základ pre oslovenie všetkých detí. Údaje o obyvateľstve a prieskum medzi rodičmi, pokiaľ ide o dopyt po miestach v rámci vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, môže slúžiť ako základ pre odhad ďalších potrieb a prispôbenie kapacity.

Poskytovaním služieb možno riešiť prekážky, ktoré bránia účasti rodín a detí. Uvedené môže zahŕňať úpravu požadovaných poplatkov za vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, a to s cieľom umožniť prístup aj pre domácnosti s nízkymi príjmami. Okrem toho existuje dôkaz, že pružnosť, pokiaľ ide o otváracie hodiny a ďalšie opatrenia môžu umožniť najmä účasť detí pracujúcich matiek, detí z rodín s osamelým rodičom a detí z menšinových alebo zo znevýhodnených skupín.

Poskytovanie služieb, ktoré je rovnomerne rozložené medzi mestskými a vidieckymi oblasťami, bohatými a chudobnými štvrtkami a medzi regiónmi, môže rozšíriť prístup pre znevýhodnené skupiny v spoločnosti. Dostupnosť a cenová dostupnosť vysokokvalitných služieb vo štvrtiach, v ktorých bývajú chudobné rodiny, rodiny menšín, migrantov alebo utečencov, majú údajne najväčší vplyv na podporu rovnosti a sociálneho začlenenia.

2. Poskytovanie služieb, ktoré podporuje účasť, posilňuje sociálne začlenenie a akceptuje rozmanitosť.

V prostrediach určených na vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve sa môže aktívne podporovať účasť rodičov, rodín a opatrovateľov prostredníctvom ich zapájania do rozhodovacích procesov (napr. v rodičovských výboroch). Oslovovanie rodín, najmä rodín s osamelým rodičom a znevýhodnených rodín alebo rodín menšín či migrantov, cieľenými iniciatívami im umožňuje vyjadriť ich potreby, ktoré sa následne budú môcť zohľadniť pri prispôsobovaní poskytovania služieb požiadavkám miestnych komunít.

Prijímanie pracovníkov z marginalizovaných skupín, skupín migrantov alebo menšín možno podporiť, pretože sa ukázalo byť výhodné, ak zloženie pracovníkov v prostrediach vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve odráža rôznorodosť v komunite.

Vytváranie ústretového prostredia pre deti, v ktorom sa cení ich jazyk, kultúra a domáce zázemie, prispieva k rozvoju ich pocitu spolupatričnosti. Náležitý kontinuálny profesijný rozvoj takisto pripravuje pracovníkov na to, aby vítali a podporovali dvojazyčné deti.

Prostredia vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve môžu viesť k vytvoreniu dobrých postupov v rodinách v záujme plynulého prechodu z domáceho prostredia do príslušného prostredia a podporiť vysokú mieru účasti rodičov organizovaním konkrétnych iniciatív.

PRACOVNÍCI sú najvýznamnejším faktorom pre výsledky z hľadiska blaha, vzdelávania a rozvoja detí. Preto sa pracovné podmienky a profesijný rozvoj pracovníkov považujú za základné prvky kvality.

Vyhlásenia o kvalite:

3. Náležite kvalifikovaní pracovníci s počiatočnou a kontinuálnou odbornou prípravou, ktorá im umožňuje plniť si svoju profesijnú úlohu.

Účinné systémy vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve sa zaoberajú zvyšovaním profesijného postavenia pracovníkov, ktoré sa vo všeobecnosti považuje za jeden z kľúčových faktorov kvality, prostredníctvom zvyšovania úrovni kvalifikácie, ponuky atraktívneho profesijného postavenia, flexibilných kariérnych vyhlíadok a alternatívnych dráh pre asistentov. Môže sa to podporiť zameraním sa na pedagogických pracovníkov, ktorých predstavujú vysokokvalitní odborníci, ktorí sú držiteľmi plnej odbornej kvalifikácie so špecializáciou v oblasti vzdelávania v ranom detstve, ako aj na asistentov.

Moderné programy počiatočného vzdelávania sa tvoria v spolupráci s odborníkmi z praxe a zabezpečujú náležitú rovnováhu medzi teóriou a praxou. Prínosom je takisto to, ak vzdelávacie programy zabezpečujú prípravu pracovníkov na kolektívnu prácu a posilňujú kompetencie v oblasti reflexie. Takéto programy môžu ťažiť z odbornej prípravy pracovníkov na prácu s jazykovo a kultúrne rôznorodými skupinami z rodín menšín a migrantov a z rodín s nízkymi príjmami.

Pracovníci, ktorí sú vybavení schopnosťou sledovať potreby malých detí z hľadiska rozvoja, ako aj ich záujmy a potenciál a dokážu odhaliť možné problémy súvisiace s rozvojom a vzdelávaním, môžu aktívnejšie podporovať rozvoj a vzdelávanie dieťaťa. Z pravidelných príležitostí na kontinuálny profesijný rozvoj prispôbených na mieru ťažia všetci pracovníci vrátane asistentov a pomocných pracovníkov.

Pokiaľ ide o potrebné prvky rozvoja a psychológie dieťaťa, kompetencie pracovníkov by mali v súlade s rozličnými štruktúrami odbornej prípravy v členských štátoch zahŕňať poznatky o systémoch ochrany dieťaťa a zo všeobecnejšieho hľadiska o právach dieťaťa.

4. Podporné pracovné podmienky vrátane odborného vedenia, ktoré vytvárajú príležitosti na pozorovanie, reflexiu, plánovanie, tímovú prácu a spoluprácu s rodičmi.

Systémy vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ktoré sa zameriavajú na lepšie pracovné podmienky vrátane primeranejších úrovní mzdy, môžu zo zamestnania v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve urobiť lákavejšiu alternatívu pre lepšie kvalifikovaných pracovníkov, ktorí hľadajú riadne kariérne uplatnenie.

Pomery medzi dospelými a deťmi a veľkosti skupín sú najprimeranejšie, ak sú vhodne navrhnuté s ohľadom na vek a zloženie skupiny detí, keďže mladšie deti si vyžadujú väčšiu pozornosť a starostlivosť.

Ukázalo sa, že profesijné vzdelávacie spoločenstvá, pokiaľ existujú v rámci daných prostredí a naprieč nimi, majú pozitívny vplyv tým, že poskytujú čas a priestor pre kolegalitu pracovníkov a spoločnú prácu.

Ponuka mentorstva a dohľadu pre novoprijatých pracovníkov počas ich uvádzania do práce im môže pomôcť v tom, aby rýchlo splňali príslušné profesijné úlohy.

UČEBNÝ PLÁN je účinným nástrojom na zlepšenie blaha, rozvoja a vzdelávania detí. Širokým pedagogickým rámcom sa stanovujú zásady pre udržateľný rozvoj a vzdelávanie detí prostredníctvom postupov v oblasti vzdelávania a starostlivosti, v ktorých sa zohľadňujú záujmy, potreby a potenciál detí.

Vyhlásenia o kvalite:

5. Učebný plán založený na pedagogických cieľoch, hodnotách a prístupoch, ktoré deťom umožňujú, aby dosiahli svoj plný potenciál so zameraním na ich sociálny, emocionálny, kognitívny a fyzický rozvoj a ich blaho.

Pedagogické prístupy zamerané na dieťa môžu lepšie podporovať celkový rozvoj detí, poskytnúť podporu ich stratégiám učenia sa a presadzovať ich kognitívny a nekognitívny rozvoj systematickejším budovaním experimentálneho vzdelávania, hry a sociálnych interakcií.

Existujú presvedčivé dôkazy o tom, že explicitný učebný plán je výhodou, keďže môže poskytnúť koherentný rámec pre starostlivosť, vzdelávanie a socializáciu ako neoddeliteľné súčasti poskytovania vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. V ideálnom prípade takýto rámec vymedzuje pedagogické ciele, pričom osobám oprávneným poskytovať výchovu a vzdelávanie umožňuje prispôbiť ich prístup individuálnym potrebám detí, a zároveň môže poskytovať usmernenia pre vysokokvalitné vzdelávacie prostredie. Je v ňom riadne zohľadnená otázka zabezpečenia dostupnosti kníh a ostatných tlačенých materiálov s cieľom pomôcť rozvoju gramotnosti detí.

Účinný rámec pre učebný plán podporuje integráciu migrantov a utečencov prostredníctvom presadzovania rozmanitosti, rovnosti a jazykového povedomia. Môže podporovať rozvoj ich materinského jazyka i jazyka, v ktorom prebieha vzdelávanie.

6. Učebný plán, ktorý od pracovníkov vyžaduje, aby spolupracovali s deťmi, kolegami a rodičmi a aby sa zamýšľali nad svojou vlastnou praxou.

Učebný plán môže pomôcť lepšie zapájať rodičov, zainteresované strany a pracovníkov a zabezpečiť, aby primeranejšie reagoval na potreby, záujmy a potenciál detí.

V učebnom pláne sa môžu vymedziť úlohy a postupy pre pracovníkov v záujme pravidelnej spolupráce s rodičmi, ako aj s kolegami z iných služieb pre deti (vrátane sektorov zdravia, sociálnej starostlivosti a vzdelávania).

Učebný plán môže eventuálne poskytovať usmernenia nabádajúce pracovníkov v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, aby sa spojili s pracovníkmi škôl v súvislosti s prechodom detí na základné školy a/alebo do predškolských zariadení.

MONITOROVANIE A HODNOTENIE prispievajú k udržiavaniu kvality Tým, že poukazujú na silné a slabé stránky, príslušné postupy môžu byť dôležitými prvkami na zvyšovanie kvality systémov vzdelávania v ranom detstve. Zainteresovaným stranám a tvorcom politiky môžu poskytnúť podporu pri uskutočňovaní iniciatív, ktoré reagujú na potreby detí, rodičov a miestnych komunít.

Vyhlásenia o kvalite:

7. Monitorovanie a hodnotenie poskytujú informácie na príslušnej miestnej, regionálnej a/alebo celoštátnej úrovni na podporu nepretržitého zlepšovania kvality politiky a praxe.

Transparentné informácie o službe a pracovníkoch alebo o implementácii učebného plánu na príslušnej celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni môžu pomôcť zlepšiť kvalitu.

Pravidelné informovanie v podobe spätnej väzby môže zjednodušiť proces hodnotenia politik, a to aj umožnením analýzy využívania verejných zdrojov a toho, čo je efektívne a v akom kontexte.

Na účely identifikácie vzdelávacích potrieb pracovníkov a prijímania správnych rozhodnutí o najlepšom spôsobe zlepšenia kvality služieb a profesijného rozvoja je prospešné, ak budú vedúci pracovníci v oblasti vzdelávania v ranom detstve získavať príslušné údaje včas.

8. Monitorovanie a hodnotenie, ktoré je v najlepšom záujme dieťaťa.

V záujme ochrany práv dieťaťa by mali byť spoľahlivé politiky v oblasti ochrany dieťaťa/bezpečnosti dieťaťa začlenené do systému vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve s cieľom pomôcť chrániť deti pred všetkými formami násillia. Účinné politiky zamerané na ochranu dieťaťa pokrývajú štyri široké oblasti, ktorými sú: 1) politika, 2) ľudia, 3) postupy a 4) zodpovednosť. Ďalšie informácie o týchto oblastiach možno nájsť v dokumente s názvom „*Child safeguarding standards and how to implement them*“ (Normy pre bezpečnosť detí a spôsoby ich vykonávania), ktorý vydala organizácia *Keeping Children Safe*.

Procesy monitorovania a hodnotenia môžu podporiť aktívne zapájanie a spoluprácu medzi všetkými zainteresovanými stranami. Každý, koho sa týka rozvíjanie kvality, môže prispieť k postupom monitorovania a hodnotenia a ťažiť z nich.

Dostupné dôkazy naznačujú, že kombináciou metód monitorovania (napr. pozorovanie, dokumentácia, slovné hodnotenie kompetencií a vzdelávania detí) sa môžu poskytnúť užitočné informácie a zohľadniť skúsenosti a rozvoj detí, pričom sa pomôže hladkému prechodu na základnú školu.

Možno vytvoriť monitorovacie nástroje a participatívne hodnotiace postupy s cieľom umožniť deťom, aby boli vypočuté a aby otvorene hovorili o svojich skúsenostiach s učením sa a socializáciou v rámci dotknutých prostredí.

RIADENIE A FINANCOVANIE sú nevyhnutné na to, aby mohlo poskytovanie vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve zohrávať úlohu v osobnom rozvoji a vzdelávaní detí, ako aj pri znižovaní rozdielov v úrovni dosiahnutého vzdelania a pri podpore sociálnej súdržnosti. Kvalita vyplýva z komplexných a koherentných verejných politík, ktoré prepájajú vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve a iné služby starajúce sa o blaho malých detí a ich rodín.

Vyhlásenia o kvalite:

9. Zainteresované strany majú jasné a spoločné chápanie svojej úlohy a povinností a vedia, že sa od nich očakáva, že budú spolupracovať s partnerskými organizáciami.

Prínosom pre poskytovanie vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve je úzka spolupráca so všetkými zariadeniami služieb pre deti vrátane sociálnych a zdravotných služieb, škôl a miestnych zainteresovaných strán. Takéto spojenia medzi agentúrami sa ukázali byť účinnejšie, ak sa riadili koherentným politickým rámcom, ktorý môže proaktívne podporovať spoluprácu a dlhodobú investíciu do miestnych komún.

Pre návrh a implementáciu poskytovania vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve sa ukázalo byť kľúčové zapojenie zainteresovaných strán.

Na kvalitu systému môže mať pozitívny vplyv integrácia alebo koordinácia služieb, ktoré zodpovedajú za jednotlivé predpisy týkajúce sa vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve.

10. **Právne predpisy, regulácia a/alebo financovanie podporujú pokrok smerom k univerzálnemu nároku na vysokokvalitné cenovo dostupné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, pričom o pokroku sú pravidelne informované príslušné zainteresované strany.**

Zlepšenie kvality poskytovania služieb pre všetky deti možno lepšie dosiahnuť postupným vytváraním univerzálného právneho nároku. Zahŕňa to podporu účasti na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve od raného veku. Bolo by užitočné posúdiť, či trhovo orientované služby vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve vytvárajú nerovnaký prístup alebo vedú k nižšej kvalite pre znevýhodnené deti, a v prípade potreby vypracovať plány pre nápravne opatrenia.

Jednoznačným prínosom by bolo úzke prepojenie na politiky v oblasti práce a zdravia a na sociálne politiky, keďže sa ním môže podporiť efektívnejšie prerozdelenie zdrojov zameraním sa na dodatočné financovanie v prospech znevýhodnených skupín a štvrtí.

